

Til:
Socialministeren
Formanden for KL og
Folketingets Socialudvalg

Hvidovre, den 21. januar 2010
Sag 10/54 – Dok. 862/10 SL/ck

Åbent brev om Borgerstyret Personlig Assistance (BPA) – en socialpolitisk gyser

Der er ingen tvivl om, at handicaporganisationerne og deres medlemmer så frem til de nye regler vedrørende Borgerstyret Personlig Assistance (BPA). Endelig skulle diamanten i dansk handicappolitik slibes færdig for dens få, men meget betydningsfulde, uhensigtsmæssigheder.

De fleste borgere med BPA er imidlertid fortsat meget utrygge ved de nye muligheder. Kommunerne har endnu ikke oplyst borgerne om muligheder og konsekvenser. Kommunerne har, der hvor man har taget stilling til administrationen af de nye regler, fastlagt nogle vidt forskellige (underlige) principper og niveauer på tværs af landet. Fagforeningerne er utilfredse. Det samme er en stor del af handicaphjælperne. Og handicaporganisationerne er dybt fortvivlede.

Situationen lige nu kan sammenfattes som det rene ragnarok.

Det er yderst vanskeligt at indgå aftaler med/for de virksomheder/foreninger, der har udviklet et koncept for varetagelse af arbejdsgiveransvaret. De kan ikke få de økonomiske og administrative rammer til at hænge sammen i forhold til de udgifter, der er forbundet med de opgaver, de skal varetage. Denne mulighed er derfor i praksis illusorisk.

Formålene med lovændringen var bl.a.

- at skabe øget fleksibilitet for borgeren
- at eliminere uhensigtsmæssigheder ved den hidtidige ordning (bl.a. afskaffe krav om et vist aktivitetsniveau)
- at skabe tryggere rammer for personer med BPA gennem lettere fastholdelse og rekruttering af handicaphjælpere – ved ensartede og normale løn- og ansættelsesvilkår for handicaphjælpere
- at præcisere ordningens forskellighed i forhold til hjemmehjælp og ikke mindst
- at skabe politisk ro omkring ordningen

Intet af dette er sket.

Årsagerne til den manglende opfyldelse af formålene er mange, men helt overordnet skyldes det alt for upræcise og uforpligtende regler fra Folketinget og Socialministerens meget sene udmeldinger af reglerne, til trods for at lovgivningen trådte i kraft 1. januar 2009. Hertil kommer en utrolig kreativitet på tværs af kommunerne i forhold til forskellig udmåling af støtte, manglende sammenhæng i forhold til almindelige overenskomstmæssige forhold, beregning af administrationen til virksomheder/foreninger mv.

Kommunernes kreativitet baseres bl.a. på udmeldinger fra KL og opfattes nærmest som besluttet lovgivning i kommunerne!

Vi har noteret os, at FOA og 3F har sendt et åbent brev til Socialministeren og formanden for KL vedrørende BPA. Vi kan fuldt ud tilslutte os fagforeningernes bekymring.

Vi bliver særligt bekymrede, hvis det er således, at de to fagforeninger har ret i, at man ikke kan opnå fleksibel tilrettelæggelse af arbejdstiden i en BPA, fx i forhold til døgnvagter, som både personer med handicap og handicaphjælperne ønsker, hvis man evt. placerer arbejdsgiveransvaret hos en virksomhed eller en forening uden overenskomst.

Direktøren for Arbejdstilsynet kan tilsyneladende kun afvige fra reglerne om arbejdstiden og arbejdsmiljøet, hvis det sker med udgangspunkt i en overenskomst – og en overenskomst kan i langt de fleste tilfælde ikke honoreres med den bevilling, borgeren modtager fra kommunen, som efterfølgende skal implementeres hos en virksomhed eller en forening med arbejdsgiveransvaret.

Hvis det er korrekt, er det vores vurdering, at politikerne på Christiansborg må træffe en tilsyneladende sjælden beslutning, nemlig at vedtage at udmålingen af støtte, og arbejdsvilkår for handicaphjælperne, skal følge en relevant overenskomst. Der er dog fortilfælde, hvor der er stillet krav om, at en overenskomst *skal* følges som forudsætning for offentlig støtte, så helt usædvanligt er dette heller ikke.

I den sammenhæng skal vi understrege, at det er vores vurdering og konkrete beregning, at parterne har indgået en overenskomst, der næsten identisk matcher de økonomiske krav, der udspringer af aftalen på sundhedsområdet mellem FOA og KL. Og samtidig er der lavet en overenskomst specifikt for handicaphjælperne. Det har der aldrig været før.

Det er imidlertid ikke kun i forhold til tilrettelæggelsen af arbejdet, at det er nødvendigt med en overenskomst. Det vil også have positiv effekt for fastholdelsen, rekrutteringen og retssikkerheden for borgeren og administrationen og budgetsikkerheden for kommunerne, hvis man følger en konkret overenskomst i forhold til udmålingen. Og endelig vil det kunne medføre et langt mindre politisk pres på ordningen i forhold til politikerne på Christiansborg.

Det er vores vurdering, at lovgivningen i sin intention er flot, men at den er alt for diffus i sin konkrete udformning. Ved læsning af lovgivning, bekendtgørelse og vejledning bør man kunne finde, og konkret leve op til, følgende principper:

1. Der skal ske en korrekt udmåling af støtten baseret på et helhedsperspektiv og med udgangspunkt i muligheden for at leve et liv som alle andre på samme alder og i samme livssituation.
2. Der skal udarbejdes et konkret og gennemsigtigt budget med udgangspunkt i en overenskomst med relevans for arbejdet som handicaphjælper. Budgettet skal også indeholde individuelle bevillinger baseret på merudgifter ved BPA og forhold til fx plejetillæg.
3. Udgifter til handicaphjælpere skal fremgå af budgettet, men bør i videst muligt omfang afregnes efter forbrug/regning med udgangspunkt i sammensætningen af ansatte hos den enkelte borger med BPA, fx anciennitet, ret til pension, sygdom, fravær ved barns sygdom, introduktion af nye handicaphjælpere, rejseforsikringer, forsikring mod arbejdsskader osv.
4. Der skal være et ubureaukratisk, og for borgeren ”uvedkommende”, samarbejde på tværs af regioner og kommuner i de forhold, hvor støtte er bevilget fra forskellige instanser. Ansvar for kontakt til borgere med BPA, og selve administrationen af ordningen, skal være placeret et sted.
5. Der skal være en tilstrækkelig udmåling til administration ved at varetage arbejdsgiveransvaret, der giver borgere med BPA et reelt valg i forhold til mulige virksomheder/foreninger.

Det er ikke sådan, forholdene vedrørende BPA opleves af borgere i alle 98 kommuner – langt fra.

Der hersker næppe nogen tvivl om, at Folketinget har haft en formodning om, at de har truffet de rigtige beslutninger, men den konkrete implementering via Socialministeren og kommunerne fortæller desværre en helt anden historie. Og guderne skal vide, at handicaporganisationerne har råbt op i tide.

Lige nu kan man, som nævnt indledningsvist, kun beskrive situationen som: Det rene ragnarok! Derfor er der behov for at gøre noget meget anderledes.

Vi håber, at Folketinget vil tage fat og sikre de nødvendige løsninger, således at borgerne med BPA igen kan få en tryk tilværelse, og så det bliver muligt for dem at nyde de forbedringer, de var tiltænkt med lovgivningen.

Vi tror, at udfordringerne kan opsamles i følgende punkter:

1. Der er behov for en udmåling med udgangspunkt i den gældende overenskomst for handicaphjælpere, hvilket vi vurderer, vil være inden for de realistiske muligheder med udgangspunkt i den økonomiske ramme bevilget af Folketinget.
2. Der er behov for at løse udfordringerne i forhold til at sikre borgere med BPA et frit valg, når det gælder muligheden for at afgive arbejdsgiveransvaret til en virksomhed eller en forening.
3. Der er behov for at løse udfordringerne i forhold til personer med respirator, der har en BPA-bevilling.

Vi vedlægger ”Notat om problemer vedrørende Borgerstyret Personlig Assistance (BPA)”, som tager udgangspunkt i erfaringer fra vores bagland, om hvordan BPA administreres derude. Det fremgår tydeligt, at der er mange problemer som forhindrer, at denne lovgivning bliver en succes.

Vi vil naturligvis gerne uddybe ovenstående. Undertegnede står gerne til rådighed for et møde eller blot en konstruktiv snak om udfordringerne.

Med venlig hilsen og med håbet om en bedre fremtid.

Stig Langvad
formand